

KIF TIKTEB (1).

Mistogsija. Għaliex *thalna*, *thul* miktubin hażin?

Twejiba. Għax iridu jinkitbu *dhalna*, *dhul*, jiġifieri bid-*d* għad li jinstemgħu bit-*t*. Ara għaliex:—

Jekk inbiddu *s-sura* ta' dawn iż-żewġ kelmiet b'mod li bejn l-ewwel u t-tieni konsonanti tiġi vokali, insibu li bħala l-ewwel ittra toħroġ *d*. Ara: *dahal*, *dahla*. L-ittri *d-h-l* huma l-għerq tal-kelma u dawn għad li xi waħda minnhom tbiddel lehinha, jibqgħu jidhru kollha f'kull *sura* li tiegħu l-kelma, bħalma *b-d-l* ta' *bidel*, *bdilt*, *bdilna*, *mibdul*, *bidla*, jidhru f'kull *sura* u bħalma *t-h-n* ta' *tahan*, *thant*, *thanna*, *mithun*, *ithan*, *thin*, jidhru fis-suriet kollha tal-kelma.

Propriament dil konsonanti *d*, li tħadditna fuqha, lehinha ma tkunx tbiddu, tkun biss tmewtu mħabba l-leġen dgħajjef tal-*h* li għandha warajha sa twasslu li jiġi jixbaħ lil dak ta' *t* li hi ta' demm wieħed magħha.

L-istess jiġri mill-konsonanti *d* ta' *qabdu*, *qabda*, *qabdet*, *qbadna*, *qabadha*, li tgħaddi għas-suriet *qabad*, *qbid*, *aqbad*, fejn tmewwet lehinha għax issib ruħha f'tarf il-kelma; jew għas-suriet *qbadt*, *qbadtu* fejn tmewwet lehinha għax sabet ruħha qabel il-konsonanti *t* lehinha dgħajjef.

L-istess ingħidu għall-konsonanti *d* ta' *waħda*, li tgħaddi għas-suriet *wiehed*, *ħadd*, *ħdud*, (xi) *ħadd* (kull) *ħadd*, *ħad d*, u għall-konsonanti *d* ta' *hadu*, *hadet*, *mehuda*, *ħadna* li tgħaddi għal (jien) *ħadt*, *ħadtu*, *mehud*, bħalma ż-żewġ *t* ta' *hattejna*, *maħtuta*, jgħaddu għas-*sura* (*hu*) *hatt*, *hott*, *nhatt*, *maħtut*.

Imewtu wkoll lehinhom il-*b-g-ż-v*, bħal fil-kelmiet, *halib*, *bciēen*, *rabta*, *ħareġ*, *gbid*, *qabeż*, *cattiv*, fejn jinstemgħu qishom qishom *p-ē-s-f*, kull ittra u seħbitha.

U bħalma hemm konsonanti li jmewtu lehinhom hawn ukoll oħrajn li jqawwuh, bħalma huma l-ittra *s* ta' *sidrija* fi *sdieri*, *f* ta' *fadal* fi *fdal*, *h* ta' *fih*, *fihom* fil-maskil *fih*, *h* ta' *kerha* *koroh*, *t* ta' *tkasbir*, *tqarbina*, *tqarkire* *thewdin* fi *tbatija* *tgawdija*, *tbengila*, *gh* ta' *maqlugħa* f'*maqlugħ* li jinstemgħu qishom *z-v-ħ-d-h*, kull ittra u seħbitha.

GONSALVO SALVIANI

(1). Min ikun irid jistaqsi xi haġa fuq il-kitba tal-lsien Malti, jiktbilna.

N. tad-D.